

TIDEVARVET

N:r 12-13 1929

Vår ledande artikel heter "Moraliskt och psykologiskt."

De kvinnliga kärsamslutningarna ha i en till Statsutskottet inlämnad skrivelse uttalat sin välgrundade kritik över statsrevisorernas undersökning om sjukligheten bland stats-tjänarna. En fördjupad utredning om statstjänarnas sjuklighet innehåller de viktigaste av de i skrivelsen framförda synpunkterna.

Tidevarvets danska medarbetare, trafikkontrollör Anna Westergaard ger en upplysande och överskådlig redogörelse för de nys verkställda Kommunvalgen i Danmark.

Akademiskt Bildade Kvinnor — 25 år som förening — handlar om ett jubileum och en arbetsprestation.

Tre av världspolitikkens stora dagsfrågor upptagas i Längs Horisonten medan inhemsk dagspolitik kommenteras i Valmännen kunna tröttna och Huru länge?

Harry Martinson har skrivit vackra noveller om Talande skepp.

Upplagan åtföljes av en bilaga.

Nytt kvartal stundar!

Tidevarvet kostar endast kr. 4.50 från den första april till årets slut.

Ring expeditionen, tel. N. 282 43, eller prenumerera genom postgironr. 1544.

Provision för prenumerationsamlare. Tillskriv expeditionen, Slussplan 1-3, Stockholm.

Smålandsförbundet

av F. K. R.

håller årsmöte i Nässjö onsdagen den 3 april kl. 5 e. m. Nya medlemmar hälsas välkomna. Lokal: Jakobssons konditori.

Svenska Eldbegångelse Föreningen

Normalstorg 2 A¹ — Stockholm

Öppen 10-4, lördags- o. helgdagsaftnar 10-2

Tel. Norr 2200 • medlemsanmälan

Avgift 10 kr. en gång för alla, för begravningsförsäkrad 5 kr.

Krematorier i Stockholm, Göteborg, Örebro och Helsingborg.

1814—1905—1930

I dessa dagar ha de norska och svenska flaggorna vajat intill varandra på bägge sidor om Kölen. Där har skrivits mångt och mycket den sista tiden, om det goda förhållandet mellan Norge och Sverige, och att den spänning som varit nu är förbi, 1905 är glömt. Men det är något man saknar i svensk press. Hur har Sverige glömt 1905? Glömt är inte det rätta ordet. Bakom 1905 låg 1814, då Sverige kränkte det norska folkets rätt. Man må kalla den ställning Norge då erhöi i förhållande till Sverige hur fördelaktig som helst, självständighet innebar den icke, den självständighet för sin egen fria utveckling, som varje folk har rätt till. Och unionsupplösningen! När ett fördrag slutits med våld, kan det ej upplösas på annat sätt, än att antingen den, som övade våldet, frivilligt ger sina tillvagnna förmen tillbaka, eller att den andra parten bryter fördraget. Vilket mått av bitterhet och avoghet de tillfälliga människorna redan vid

tillfället rikta mot varandra och vems mått som var störst därom kan ingen döma. Varje land må svara för sig och Sverige kan inte rentvå sig vare sig från storpolitisk aktivism eller enskilda människors småsinne. Vi äro inte de oskyldigt förorättade. Dessutom var det en stor lycka, att brytningen kom, när den gjorde, annars hade den givat inträffat under världskriget och vem vet vilka ödesdigra förvecklingar den då medfört. När vi veta detta, kan vi också säga det?

Norska och svenska fanor vaja bredvid varandra i Norge och Sverige! Nu sker det på grund av en tillfällig festlighet. Men vi tro att det är allvar. Vår tid, som firar jubileer har särskild anledning att nästa år fira en verklig märkesdag i vår historia, 25-årsdagen efter den 7 juni 1905, då visserligen unionen mellan Sverige och Norge i yttre form upplöstes, men för att framdeles kunna ge rum åt en verklig och varaktig

union mellan Norges och Sveriges folk, byggd på frihetens grund, på jämbördigt utbyte, gemensamma intressen och gemensamma band. Låt oss hoppas, att den dagen norska och svenska flaggor kommer att vaja på bägge sidor om Kölen, inte för att 1814 är glömt, inte för att 1905 är glömt i den meningen, att det är något ömtåligt, som man ej längas skall röra vid, utan därför att man med erkännande av vad som felats och utan bitterhet å ömske håll kan se tillbaka. Och tacka för vad som blivit. Må den 7 juni 1930 liksom i dessa dagar det norska folket sjunga "Sverige, Sverige, Sverige..." och svenska folket "Ja, vi elsker dette landet..." Och må allt framgent norska och svenska flaggor hissas sida vid sida som ett tecken på samfäll strävan för en fri och upplyst utveckling, för fred och avrustning, för kommande släkters ljusare framtid.

Historien om Tim

Det förefaller oss ofta här på redaktionen, som om Tidevarven utan vårt åtgörande formade sig till små tidsvarv, med bestämd gestalt av kött och blod och en talande tunga. Allt för ofta tycks det oss då, som om den talade om ett och detsamma: en "värld av våld och trug", som går förökande sin gång. Då törstar man att kunna gräva undan sanden och nå ned till grundvattnet. Eller snarare, man måste söka sig fram till någon punkt, där en stråle strålar i dagen som ett tecken, att en djup ström av "levande vatten", som ökenfolken kallar det, går fram under den sand, där vi byggt vårt vanskliga samhälle och vår så kallade kultur.

I Tidevarvet har engång som vår tids speciella genier betecknats dem, som i en ny självförklarings tjänst eller i förverkligade samfunnsmedtor gör levande gammal kunskap; att isället för att binda människorna med våld och trug gäller att att lösa dem — och så kan öken komma att blomstra som en ros.

Överallt finnes ju dessa genier, i alla länder och säkert i långt större ått än vi ana. Glimtar ha vi sett av August Aichhorn bland hans vanartiga barn, av Bakulé, Neill, Ben Lindsey — liksom av kvikarnas tytlätta och stora spel i historien med förtroendet som högsta insats.

Här kommer nu en enda glimt av Homer Lane. Han är död för ett par år sedan, men hans tal till föräldrar och lärare, som samlats efter hans död, när vida kretsar. Hans verk i livet var väl främst Lilla Republiken (Little Commonwealth, nära London) ett självstyrande uppfostringshem för dömda unga brottlingar.

"Tal till föräldrar och lärare" berättar Homer Lane historien om Tim. En smula i sammandrag lyder den så här:

Jag satt bredvid domaren i en Londons barndomsstolar och tittade på en femtonårig pojke, som var anklagd för inbrott. Han var redan känd som en besvärlig samhällsmedlem, kårdad i brott och omtogligt för någotsamtidigt kött inflyttande. Dyster och oberört lysnande (han till alla anklagelser från polis och bodägare liksom till de tårestrommande vittnesberöden om hans otämligt rättighet från hans lilla förälsatta mamma).

Det enda tecken till reaktion, som Tim visade, var när domaren vid utslagsavkunnande gjorde en utläggning om vilken förhårdad ung lymmad han var; då lyfte han sig från golvet och kände häfnad på domstolmedlemmarna.

Tim blev dömd till Lilla Republiken — alltså att byta under min auktoritet.

Tim, Tims mamma och jag drog oss undan till rummet innanför. Pojken stod kallt och osympatisk, förhärdad mot varje hänsyn till moderns hopkrumpa förtvivlan; men jag fångade en djupt understruket ömhet i en hastig blick på hennes förgränta ansikte och så upp på mig — den förnånade representanten för auktoritet. Och "blicken blev full av hat, fruktan och fiendskap."

Mina föregångare — polis, domare, den straffande fadern — hade aldrig begagnat den högsta auktoriteten gentemot pojken. Jag hade emellertid studerat en del pojkar, och jag visste att det fanns inom dem en absolut, en alltid segrande auktoritet. Och jag beslöt att Tims första kontakt med Lilla Republiken skulle bli lydnad för auktoritet — en auktoritet starkare än handbojor — en som kunde låra honom vad lydnad är.

"Nu följer du din mamma hem", sade jag kort, "och så kommer du ner till skolan i morgon. Det går ett tag kl. 9 och ett annat kl. 1. — Kom ihåg att du tar biljetten till Eversbot — Jag skall ändå bärgna vid i-taget; så om du kommer då kan du få åka med mig. Annars kan du fråga efter vägen." — Jag gav honom en sove-reigen till biljetten.

Tim var någonting att stödera under de sekunder, som dessa meddelanden tog!

Kommunevalgen i Danmark

Av Anna Westergaard

Kanske är det blott på en plats i Danmark som Radikale Venstre gått framåt vid de kommunala valen — i Gentofte förstadskrets norr om Köpenhamn. Där blev trafikkontrollör Anna Westergaard som radikaleras enda representant återvald och partiets röstetal inom kretsen ökades med 151 röster.

Med en honnör för fräken Westergaards ställiga gestalt, lämna vi ordet till henne själf om de nys avslutade kommunala valen.

Valgen till de kommunala Raad i Danmark foregaar i det store og hele efter politiske Linjer, saaledes at de politiske partier, der opstiller Kandidater til Rigs-lagen, efter de samme Linjer deler sig til Opstilling af Kandidater til Kommunevalgene. Der er dog ved disse Valg en Tendens til Opstilling af saakaldte "Borgerlister". En Opstilling der i Almindelighed betegner sig som "upolitisk", men som kun rummer Kandidater fra Konservativ eller konservativt prægede politiske Kredse (Konservativ Folkeparti og Venstre), der samles paa Fællesfront mod Socialdemokratiet (og Radikale).

Det radikale Venstre og Socialdemokratiet opstiller efter rent partipolitisk Linjer og naturligvis hver for sig.

De nu avsluttede Valg havde som socialt Grundlag Resultaterne af en Regeringsperiode paa tre Aar, i hvilken en Venstre-regering, parlamentarisk opretholdt af Det konservative Folkeparti, havde iверksat en lang

Række gennemgribende "Nedskeerlinger": Reduktioner og Forringelser af den sociale Lovgivning samt af Tjenestemandenes Lønninger — af Aldersrente, Invaliderente, Arbejds-løshedshjælp o. s. v., hvorved bl. a. en Del af de økonomiske Byrder paa disse Omraader var bleven lagt fra Statens over paa Kommunernes Budget.

Som det var at vente, har denne Lovgivning virket særdeles samende indenfor Socialdemokratiet, hvis Tilhængere jo overvejende er ramt af de gennemførte Forringelser af Sociallovgivningen, og dette har Valgene givet sig Udslag i en overordentlig stærk fremgang for dette Parti. Regeringspartiet, Venstre og dets konservative Støtteparti har haft meget alvorlige Tab, og de saakaldte "Borgerlister" har ligeledes haft store Tab.

For det radikale Venstre har Valgene i Byerne bragt Tab, Valgene i Landdistrikterne som Helhed Fremgang, saaledes at Partiet formentlig har bevaret status quo.

Valgtallene er imidlertid endnu ikke statistisk bearbejdede og samlede, hvorfor det helt nøjagtigt Billede af Resultaterne endnu ikke kan meddeles. Givet er dog, at Socialdemokratiet har haft mægtig Fremgang og har arbejdet sig frem til Flertallet i en Række Kommuner — og at dette Parti ogsaa har haft store Gevinst i Byer, hvor det i Forvejen havde Flertal, og hvor dette Flertals Styre har

medført stærkt stigende Skattebyrder.

For Regeringspartiet og det konservative Parti er Tilbagegangen iøvrigt naturlig efter den politiske Baggrund for Valget, og det radikale Venstre — der er stillet emellem de to Yder-Blokke som et Parti, der i Kampen mellem den store Konservative og den socialdemokratiske Blok vil være Fortaleren for social Fred og Udvjævning — er naturligtvis nødvendigvis henviset til i Tider som disse "at leve Livet ligeligt", idet det er højst udsat for, at man fra begge disse Sider leder sig ind i det eller ligefrem knuser det under Særinteressernes Vægt.

For Kvindernes Vedkommende lå Situationen saaledes, at den representation, Kvindene — der fik kommunalt Valgret i 1908 — havde haft i Raadene, var i ret stærk Tilbagegang. Der var i 1917 (da Kvindernes Representation var stærkest) ialt 136 Kvinder i Kommunalraadene — mod ca 9900 Mænd. Tallene var for Valget den 12 Marts: 88 Kvinder og ca 11300 Mænd. Der stemmes af ca 1 Million Velgere — ca en halv Million Kvinder og en halv Million Mænd. Ca 70 % af Velgerne stemmer, Kvinderne med lidt lavere % end Mændene (ca 70 % mod ca 72 %).

Der var ved dette Valg fra Dansk Kvindefamfunds Side udfoldet en Agitation for at Kvindere ikke yderligere skulde blive trænet ud af Raadene.

Forts. å sid. 5.

glatt prat om mat

hör man i de familjer som köpa **Konsum**

Billiga och **sunda varor i sunda butiker.**

Forts. å sid. 5

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE

Ada Nilson.
REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägnér.
Eliabritt Tamm.
Honorin Hermelin.

REDAKTIONSSEKRETERARE

Carin Hermelin.
Mottagningstid 10-12.

Telefon Norr 4842.
EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.
Postgöta 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6,-, halvår kr. 3,50.
Kvartals kr. 2,- Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text... 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1929
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Herlugsåkers 14. Tel. 7575-7576.
i d. La Vattugatan.

STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskär,
Boutredningar och testamente,
förvaltningsuppdrag,
Även skiftliga fördragningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Kungäppan 6. Stockholm.
Tel. 14799 2424

Praktiserande läkare

Infört genom
Stockholms Läkarkonferering

D:r Helfrid Roland
Allmänpraktiserande
Rörstrandsg. 9A Tel. V 60250
Mottagningstid: v. 15-18 s. 10-11
Annan tid efter överenskommelse.

D:ktor ESTER GRÖNBLAD
Ögonsjukdomar
Östgatan 7, 2 tr. his.
Mottagn.-tid vard. 1/10-1/11, 3-6.
Sönd. 1/10-1/11 Annan tid efter
överenskommelse pr tel. Söder 11170

TANDLÄKARE

Tandläkare BO BURMAN
Medlem av Sthlms tandläkarfören.
Birger Jarlsgratan 34 Tel. 10290
Mottagningstid enl. överenskommelse
per telefon. Måndagar, onsdagar, fre-
dagar även kvällsmottagningar.

**Tandläkare
Gunnar Wijkström**
Odengatan 90. Tel. 84070. Vardagar
10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1. Sön-
dagar 12,30-1,30. Kostnadsfri rådgången

Frälsningsarméns
Alkoholisthem
Kurön
(Ämjetter statsbidrag
Tredje åmnings- ångbåtsare från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar ständes från
Socialsekreteraren, Ostermannsgatan 24
Stockholm.

Smakfullakransar, alla priser

La fleuriste

6 Malmorgsgatan
Allm. Norr 6296 Riks 2550

”Moraliskt och psykologiskt”

Ja, nu är det alltså gjort.
Sveriges riksdag har ratificerat
Kelloggspakten. Det vill säga, vi ha
ingått en överenskommelse med alla
stater i världen som är att räkna
med, att vi aldrig skola tillgripa krig
såsom politiskt instrument. Pakten
kan nu tråda ikraft när som helst.
Så långt har den samlade viljan hos
Amerikas fredsfolk att kriminalisera
kriget förverkligats. Pakten leder
nämligen sitt ursprung från den starka
rörelsen för out-lawry of war.

Sverige undertecknar, heter det,
pakten utan förbehåll. Men samtidigt
har utskottet på följande sätt angivit
vår tolkning av pakten: "traktatens
huvudsakliga betydelse ligger på det
moraliska och psykologiska området.
Den avser icke att ingripa i parternas
befogenhet att vid angrepp försvara
sig och att själva avgöra när
tillgripandet av försvars-
krig påkallas."

Det senare tillägget betyder att
Sverige icke är villigt att rucka på
sin suveränitet därhän att det inran-
ger sin politik som led i en större
enhet. Nej, det vill behålla den for-
mella rätten att själv avgöra, när det
skall tillgripa försvarskrig, i realite-
ten har ju en småstat under inga för-
hållanden, Kelloggspakt eller icke, nå-
gon sådan rätt. Måhända har denna
suveräna förklaring tillkommit där-
för att man tidigare utlagt paktens
betydelse så att den förutsätter sam-
fällt handlande av alla genom den
förbundna stater om krigsfara genom
någons brott mot pakten uppkommer.

Dessutom har utskottet och riksdagen
vägrat att kommentera pakten så
som hr Lindhagen och fröken Hessel-
gren m. fl. önskade, nämligen med
ett uttalande av att dess konsekvens
är avrustning. Detta hade ju annars
varit fullkomligt sant för det första
och i anseende till avrustningskom-
missionens snara sammantråde höge-
ligen aktuellt. I sitt tillträdestal be-
rörde president Hoover pakten och
hoppades att den skulle bana väg för
nedrustning. Han sade visserligen ej
avrustning, men han talade heller ej
om moraliska och psykologiska bety-
delser.

Till omständigheterna vid paktens
ratificering får man lägga det fak-
tum att svenska regeringen samtidigt
tillsatt sin tredje försvarsberedning,
till tre fjärdedelar bestående av mili-
tär och med uppgift att framlägga
plan för höjande av våra försvarsan-
stalters effektivitet.

Under sådana omständigheter tor-

de den "moraliska och psykologiska
verkan" av pakten icke bli så stor
vare sig här hemma eller bland våra
medundertecknare.

Vad menas med uttrycket: paktens
betydelse ligger på det moraliska och
psykologiska området?

Det betyder i detta sammanhang
tydligt att den icke väntas få några
som helst politiska konsekvenser. Ty
om våra statsmakter ett ögonblick
trodde, att pakten skulle binda våra
gramnar och göra det omöjligt för
dem att angripa oss, så skulle de
kräftliga frågorna om försvarsbered-
ningarnas antal, syfte och samman-
fattning icke längre ha så stor bety-
delse som de nu ha. Men om förbin-
delsen vi ingått med varandra icke
förbinder till någonting, var ligger då
dess moraliska och psykologiska bety-
delse? Ett moraliskt värde kan icke
existera eller öva psykologisk verkan
om det icke uttrycker sig i vårt han-
lande, än mindre om detta handlande
tvärtom står i avgjord motsats där-
till.

Krigsberedskapens omläggning ef-
ter sista skriket inom gas- och flyg-
tekniken — det är i motsats till Kel-
loggspakten ett realpolitiskt intresse.

Vad tror man i de utländska kabi-
netten och pressen om Sveriges på-
fallande iver att utreda försvarspro-
blemet? Tror man att vi verkligen
inse nödvändigheten att grundligt ori-
entera oss i en förvandlad värld, gå
till botten med frågan om hurudant
vårt läge är och vad som kräves av
en stat sådan som vår just nu? För
att förebygga sådant missförstånd
bör man läsa regeringens motivering
till tillsättande av den nyaste bered-
ningen däri syftet anges vara att hö-
ja vår försvarsberedskaps effektivitet
och undersöka, om möjligt något
hänf på det krigstekniska området.
Det hemliga bisyftet med en sådan
försvarsberedning sådant militärpoli-
tikerna se det, behöver man heller
icke vara i okunnighet om.

"Aviskten med en omfattande för-
svarsutredning", säger Dagens Nyhe-
ter helt naivt, "måste till väsentlig
del vara att övertyga dem som under
det överväldigande intrycket av kri-
gets nya former äro på väg att glida
över till en ren försvarsnihilistisk
ståndpunkt." Dagens Nyheter kland-
rar den nu tillsatta beredningen, eme-
dan den är för ensidigt militär för
att kunna påverka dessa som äro på
glid och få dem tillbaka. Den sken-
bara objektiviteten är icke tillgodosedd.
Att en utredning skulle kunna vara

VALMÄNNEN HUR U
KUNNA
TRÖTTNA.

Statsutskottets majoritet har av-
lagt den socialdemokratiska motionen
om förnyad och allsidig utredning an-
gående vårt försvarsväsendes änd-
målsenlighet. Att högern, som endast
litar till den militära sakkunskapen
och redan lyckats erhålla två sådana
utredningar, skulle rösta nej var gi-
vet, men avgörandet låg som vanligt
hos Hr. C. G. Ekman, Och Hr. Ek-
man fann en i hans tycke säkert myc-
ket sinnrik lösning, han röstade på
avslag, därmed hade han gått emot
socialdemokraterna, men han motive-
rade sitt avslag med fasthållande av
det kompromissförslag, som kallas för
1925 års lösning av försvarsfrågan,
och på så sätt blev han sitt Brage-
löfte från remissdebatten trogen att
motarbete den regering, i vars spets
han själv inte står.

Vad själva utredningen beträffar,
så lär det väl inte dröja så länge, in-
nan den tvingar sig fram högers och
Hr. Ekmanns hjälp förutan. Här håler
utan tvivel på att växa fram en
folkopinion, som kräver klarhet och
skall veta att bana sig väg. Men det
är en bedrövlig politik frissnande och
liberaler nu föra. Den kompromiss
Hr. Ekman godkände i försvarsfrå-
gan 1925, den och ingen annan utgör
landets bästa försvar. Inte ens den
tekniska utvecklingen, som annars
brukar vara normgivande för Hr. Ek-
man har här någon betydelse.

Utslagsrösten segnar, det är sant.
Men den är beroende av valmännens
röster. Och valmännen kunna tröttna.

verkligt objektiv och arbeta utan att
hå sifftet och slutansen klara på för-
hand, det faller icke tidningens ledar-
skribent in.

Av samma skäl som D. N. kland-
rar denna utredning, böra pacifister-
na försöka vara nöjda med den när
nu en verklig utredning icke är
tänkbar. Det är hyggligt av regerin-
gen att den icke söker bemantla sitt
syfte eller låtsas vara objektiv.

Denna utredning kommer icke
att hindra den förvandling och upp-
luckring som sker i sinenna utanför
regering och riksdag. Inom de breda
lagren händer något. Folks syn hål-
ler på att förändras. Inom de folk-
frissnande växer upp en stämning för
avrustning som hotar att bryta genom
partiets officiella politik. Fred är det
aktuella ämnet för den internationella
socialdemokratiens agitation just nu.
Den socialdemokratisa kvinnodagen
gick i fredens tecken och mynnade ut
i en direkt appell till avrustningskon-
ferensen, som ofentliggjordes i föra
numret av Tidevarvet. Publiken
har varit lycklig att åtminstone få lov
att vara med och anta en sådan re-
sultion.

En ny åskådning börjar klarna.
Men det är ännu dunkelt på Helge-
andsholmen, trots enstaka lysande
undantag.

Stockholms nya idrottsstyrelse val-
des på måndagen av stadsfullmäktige.
De olika partiernas intressen tillgodo-
sades sålunda, att två högermän och två
ocialdemokrater blevo ordinarie led-
medlemmar, medan till suppleanter ut-
sages representanter för högern, social-
demokraterna och de frissnande.

De krav på ett effektivt tillvarata-
gande av den kvinnliga idrottens hit-
ills mycket illa behandlade intressen,
som framställts, ansåg sig högern till-
räckligt ha uppfyllt genom att i sty-
relsen insätta en enda kvinnlig supple-
tant, nämligen fru Brita Juhlin-
Dannfelt.

Det hade för sakens egen skull va-
rit av det alla största värde, om en
sakkunnig läkare beretts plats i sty-
relsen. Därtill hade man naturligtvis
kunnat hoppas, att den sparsamma
representation för den kvinnliga id-
rotten, som stadsfullmäktige täcktes
gå in för, hade utgjorts av en för
idrottens främjande verkligt intresse-
rad och i hitörande frågor erfaren
person. Så vitt vi ha oss bekant, har
fru Juhlin-Dannfelt inga av de inter-
sessen, som skulle kunna göra henne
särskilt kvalificerad för en post i id-
rottsstyrelsen.

Detta det sista valet i fullmäktige
är åter ett nedslående tecken på den
hopplösa bundenhet inom partiernas
gränser, som råder inom den kommu-
nala representationen, och som gör
till ett omöjligt företag att försöka
få utanförstående sakkunskap och verk-
ligt arbetsintresse att göra sig gäl-
lande.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Fransk Brie

och

Camembert-Ost

Roquefort-Ost

Gorgonzola

Bjel Pease-Ost

inkommer i dag.

Arvid Nordquist H. A. B.
BIRGERJARLSGATAN 24.

FÖRSÄKRING
SKÄNKER
TRYGGHET

FOLKET
Livförsäkring
SAMARBETE
Brand-Ölycks-
falls- Garanti-
Bil-försäkring

Gör ett besök i
Söders populäraste bageri
BAGARSTUGAN
Bellmansgatan 6 Horusgatan 37

Drink
Ramlösa-Vatten
Vårt lands enda naturligt alkaliska
bords- & hälsovatten.

Ida Norman - Skomagasin
Humlegårdsgatan 6 - Tel. 78615
Rekommenderas
REPARATIONER UTFÖRAS
Vid uppsäsnad av denna
annons lämnas 5% rabatt Låga priser

SÖDERMANLANDS
ENSKILDA
BANK
DEPOSITIONS- KAPITAL- &
SPARKASSERÄKNING
mot högsta gällande ränta
Solidarisk Bank. Grundad 1865.

EN FÖRDJUPAD UTREDNING

om tjänstemännens sjukledighet.

att den av 1928 års statsrevisorer gjorda utredningen angående förhållandet mellan manliga och kvinnliga befattningshavares sjukledighet bygger på ett ej jämförbart, oriktigt använt och felaktigt bearbetat material och därför saknar all beviskraft;

att en av oss verkställd utredning i samma fråga, omfattande en grupp manliga och kvinnliga tjänst innehavare med samma lönetillkor och arbetsförhållanden (postexpeditörer, enl. statistik 1921—1928), visar ett överskott i sjukledighet för kvinnorna av 0,4 dagar per år.

Detta är huvudklämman i en skrivelse, som på tisdagen inlämnades till Statsutskottet från De kvinnliga kårsammanslutningarnas centralråd. Den utgör en kritik över kritiker. 1928 års statsrevisorer intressa att "närmare undersöka, huru gällande bestämmelser rörande tjänstledighet, särskilt ledighet för sjukdom — tillämpas inom olika verk" lägger till grund för sin undersökning en uppdelning av tjänstemännen i två grupper, manliga och kvinnliga. Resultatet anses ju av revisorerna "vara värt beaktande vid den allmänna revisionen av nu gällande avlöningsreglementen, som enligt beslut av Kungl. Maj:t den 20 juni 1928 skall verkställas".

Den nu föreliggande skrивelsen till Statsutskottet gör gällande, att så vittgående slutsatser i vad reviderarna själva kalla "svåra och ömtåliga spörsmål" borde endast kunna byggas på en utredning, som fyller tre villkor: 1) den måste spänna över en tidsperiod av flera år; 2) den måste byggas på ett flersättningslöst valt, stort och för de båda jämför-

relsegrupperna likformigt jämförelsematerial; 3) detta material måste vara bearbetat och kontrollerat av med statistik förtrögen arbetskraft.

Till belysande av vanskligheten i att som revisorerna gjort — med ett platoniskt erkännande att det "icke är uteslutat att tillfälliga omständigheter kunnat inverka på resultatet — bygga på erfarenheter från ett enda år hänvisas till en tabell över sjukledigheter för vissa manliga tjänstemannagrupper inom telegrafverket. År 1926 visar en medelsiffra på sjukledighetsdagar för första assistenter på 29,72, medan för år 1928 medelsiffran är 13,21. För assistenter åro siffrorna respektive 19,04 och 10,03. Resultatet kan således bli synnerligen skiftande, beroende på vilket år utredningen omfattar!

Som förut framhållits i Tidevarvet (Nr 3 för 1928), lämnar kravet på likformighet i jämförelsematerialet i revisorerens utredning mycket övrigt att önska. Vi citera invändningarna ur skrивelsen till statsutskottet: "Man har delvis byggt statistiken på uppgifter, hämtade från ämbetsverk, där ingen jämförelse mellan manliga och kvinnliga befattningshavare är möjlig, i det att samtliga manliga tjänstemän, med undantag av expeditörsvakter, inneha befattningar i högre lönegrader, medan de kvinnliga tjänstemännen med ytterst få undantag åro anställda såsom skriv-, kontors- och kanslibiträden. I fråga om kommunikationsverken ha revisorerna inskränkt sig till att inhämta uppgifter beträffande vissa grupper av befattningshavare inom post- och telegrafverken, och även därvid har man sorgfälligt undvikit att låta utredningen omfatta i någon mån jämförbara manliga och kvinnliga tjänster. Så t. ex. har man medgett samtliga uteslutande av män innehavda högre befattningar i styrelserna, men uteslutit lokalförvaltningsmanliga tjänstemän, däribland post-

och telegrafassistenter. Däremot ingå i utredningen de stora grupperna post- och telegrafexpeditörer. Gruppen postexpeditörer består på få undantag när av kvinnliga befattningshavare, och telegrafexpeditörerna åro utan undantag kvinnor.

Det är svårt att förstå hur man kan anställa jämförelser mellan å ena sidan befattningshavare, som under 7 timmar varje dag åro oavbrutet sysselsatta med expeditörsarbete och å andra sidan befattningshavare i högre lönegrader, vilka i vissa fall icke ens åro piktiga att dagligen infinna sig å tjänsterummet.

Stundom har man dragit slutsatser utan något slags jämförelsematerial. Så t. ex. har omfattningen av post- och telegrafexpeditörernas sjukledigheter ansetts utgöra ett bevis för vederbörande kvinnliga tjänstemäns "mindre fysiska och psykiska motståndskraft och mindre lämplighet för tjänstgöring av ifrågavarande slag", utan att man gjort något för att konstatera manliga tjänstemäns större motståndskraft och lämplighet under i allo motsvarande förhållanden."

Vad beträffar det statistiska materialets bearbetning uttrycker skrивelsen förvåning över vad man tillåtit sig. Det har konstaterats att den i revisorerens berättelse upptagna tabellen rörande sjukledigheter och semestrar för år 1927 för samtliga av utredningen berörda tjänstemän vimlar av felaktigheter.

Ur de i skrивelsen anförda exemplen på de mest i ögonen fallande egendomligheterna göra vi ett axplock:

135 gifta och 34 ogifta kvinnliga ordinarie tjänstemän ha placerats i 13—30 lönegraderna. Vi ha dessvärre icke kunnat återfinna mer å 4 ogifta kvinnliga ordinarie tjänstemän i dessa lönegrader och ingen av de ovannämnda 135 gifta.

Antalet gifta kvinnliga ordinarie tjänstemän i 8—10 lönegraderna anges till 8, men av dessa uppgivas icke mindre än 23 hava haft sjuksemestrar i omedelbart samband med se-

mester, oaktat endast 3 tjänstemän åtnjutit sjuksemestrar.

Manliga ordinarie tjänstemän i lönegraderna 1—10 åro enligt tabellen 139, med sammanlagt 1.392 sjukledighetsdagar. Enligt av oss kontrollerade uppgifter blir summan 1.420 och antalet tjänstemän 137.

Emellertid framhålls, att även med ett lämpligare uttagande av det statistiska materialet och ett omsorgfullare bearbetande av dessamma, en tillförlitlig jämförelse mellan å ena sidan manliga tjänstämännens överbud, å andra sidan kvinnliga sådana ännu knappast kan åstadkommas.

För en rättvis jämförelse måste förutsättningen nämligen vara fullständig likhet i fråga om arbetsförhållanden och arbetsvillkor mellan de med varandra jämförda grupperna, vilken förutsättning ytterst sällan förefinnes. Dock gäller för vissa manliga och kvinnliga tjänstemän vid Postverket fullt jämförbara förhållanden. Dessa tjänstemän hava samtidigt genomgått postverkets utbildningskurs och sedermera befordrats till ordinarie postexpeditörer. En tabell över sjukledigheter för dessa tjänstemän, omfattande en period på 7 år, 1921—1928, visar att den årliga sjukdomsfrekvensen är 9,3 dagar för manlig och 9,7 dagar för kvinnlig tjänsteman. Alltså en skillnad på 0,4 dagar.

Det är av det ovan anförda klart, att den av statsrevisorererna förebrogta utredningen på intet sätt kan anses bevisa lägre fysisk och psykisk motståndskraft hos kvinnor i stats-tjänst jämfört med män. Men överbudtaget måste varje gruppindelning av tjänstemän ifråga om sjukledighet anses ohållbar. Skrивelsen till Statsutskottet anför, som exempel på denna sats, sjuk-siffrorna för ett par grupper med ungefär likartat arbete och av samma kön: inom telegrafverket var för åren 1926 och 1927 medelsiffran för assistenternas sjukledighet 17,47, resp. 13,63 dagar, under det att motsvarande dagar för

Vår Herre och Sancte Per.

Teckning och ord av Harriet Löwenhjem.

Nu våras det åter och påsken är när
och luften så klar är vorden,
nu vandta Vår Herre och Sancte Per
ånjo omkring här på jorden.

En stund ha de lämnat himmelens hem,
på smältande vägar de skrida.
Männ vandringen går till Jerusalem
och männ de gå upp för att lida?

Åtal från J. O.

Resultatet av Justitieombudsmannens undersökning angående polisens förfarande emot den på Drottninggatan anhållna automatiskskerskan har blivit att J. O. inför hovrätten anbefallt åtal emot polismästare Hårleman för tjänstefel.

Först och främst anser J. O. att han av polismästaren fått ofullständiga och vilseledande svar på sina mycket tydligt framställda frågor. Han har fått veta att överkonstapeln

inte fått någon anmärkning för sitt uppförande och att polismästaren inte har funnit det olämpligt. Detta är klart uttryckt i polismästarens svars-skrivelse till J. O.

Efter skriftväxling med överståthållaren kom det emellertid fram, att polismästarens trots sina egna uppgifter mycket riktigt givit den felande konstapeln en anmärkning om att hans beteende inte var fullt lämpligt. Förklarigen till dessa motsägande uppgifter ligger enligt polismästarens yttrande i att han önskar att J. O. skall pröva hans ansvar oberoende av givna anvisningar. Denna uppfattning förefaller J. O. fullständigt obehörig, då det ju är av största vikt att en sådan skriftväxling mellan myndigheter präglas av uppriktighet och ger fullständiga upplysningar.

Det måste även vara skadligt för poliskåren i sin helhet att se, hur den felande konstapeln först får en till-sägelse på polismästarens föranstaltande och hur sedan polismästarens offentligt förklarar att ingen anmärkning givits och inte heller varit påkallad.

Vad beträffar den av överståthållaren uttalande meningen att konstapeln inte nu skall bli föremål för någon bestraffningsåtgärd, delat denna av J. O. Men J. O. gillar inte överståthållarens motivering, nämligen att det på grund av samhälls- och könsmoralens slapphet skulle spela mindre roll hur konstapeln uppfört sig mot flickan. J. O. anser att konstapeln skyldighet att iaktta försiktighet med hänsyn till flickans arbetsställning måste föreligga under alla förhållanden.

Vi ändra
sorgklänningar
på dagen
Alltid det senaste
Sorghattar och sorgslojor

Leja-Magasinet
Stockholm

Vår gymnastik- och sportgömd ger höfterna ett fast stöd, övras helt utan gummil och förhindrar onatlig utsvingning. Rekommenderas av läkare.

Kalasipis
Birger Jarlsгат. 108 - Tel. 80471

Akademiskt bildade kvinnor

25 år som förening

När för tjugufem år sedan en fackförening för akademiskt utbildade kvinnor skapades, såg både lagstiftning och allmän uppfattning ut på ett sätt, som gjorde en förening med ändamål att tillvaragta de akademiska kvinnornas intressen särdeles nödvändig.

När nu efter så många år Akademiskt Bildade Kvinnors Förening på Marie-Badeldags firar sitt 25-årsjubileum, kan föreningens visserligen se tillbaka på en rad av framgångar, men det är också ett stort verksamhetsfall, som fortfarande ligger framför den.

Föreningens historia är uppbyggd och intressant för den som har tid att närmare studera den. Men vi få nöja oss med några små exempel på dess upplevelser.

Gepom beslutet 1905, som gjorde lärartjänster till fullmäktigtjänster, stängdes de akademiskt bildade kvinnorna ute från möjligheter till anställning på sådana platser. Ty så som regeringsformens 28 paragraf tolkades, var det bara män som kunde tillsättas med kunglig fullmakt.

Emot det betänkande, som låg till grund för beslutet, var det som de akademiska kvinnorna riktade sitt första angrepp med en skrivelse till konungen redan 1903, där de begärde, att de studie- och examensrättigheter vid universitet, som beviljats dem 1873, skulle motsvaras av samma rättigheter till anställning som männen. Redan då hade ett stort antal kvinnor begagnat sig av sin akademiska rätt och det fanns till och med ett par, som föredöms äldriga bestämmelsens tillkomst innehaft adjunktstjänster, utan att någon märkt att det var något fel med det. 6 kvinnliga filosofie doktorer, 5 filosofie licentiat, 80 filosofie kandidater och ett 50-tal filosofie studerande sågo sig genom fullmäktigtjänsternas införande berövade de rättigheter, som deras utbildning bort tillförsäkra dem som en självklar sak.

Det är alltså över 25 år sedan de akademiskt bildade kvinnorna startade den kamp för lika rättigheter, som via grundlagsändringen 1907 — be-

ELSA ESCHELSSON,
23-årig, efter kandidatexamen.

kräftad 1909 — ledde till behörighetslagens antagande — 1925!

Sverige är det första land i världen som kunnat berömma sig av en sådan förening som de akademiskt bildade kvinnornas. Numera äro 31 länder anslutna till det internationella förbundet, som bildades 1919. Bland de sist anslutna är Mexiko, som kom med 1927, samt Island, Jugoslavien och Lettland från 1928.

Sveriges stolta initiativ på området betingades säkert till stor del av, att det just vid sekelskiftet fanns en samling särdeles märkliga och framstående kvinnor bland dem, som avlagt akademisk examen. Bland dessa var föreningens första ordförande, docenten Elsa Eschelsson den inte minst framträdande. Med en vetenskaplig begåvning av stort djup och en sällsynt intagande personlighet förde hon förögångskvinnans mod — hon som möts av det mest nedslående motstånd. Hennes främsta vetenskapliga arbeten lyckades inte ens följa vederbörande att göra henne till tillförordnad professor, en sak som bl. a. professor Trygger arbetade

för. Lagen hindrade ännu en kvinna att inneha ordinarie professor. När Elsa Eschelsson dog 1911 var hon fortfarande docent, men även efter hennes döda utövade vetenskapliga arbeten ha tillvunnit sig stor uppmärksamhet.

Från denna vår första kvinnliga juris doktors strålande och mödosamma karriär finns i Göteborgs Handledning av den 1 juni 1899 en liten skildring av hennes doktorsdisputation i Uppsala.

"Före promotionen försvarade fröken Eschelsson, som förut absolvert juris utriusque licentiat- och filosofie kandidatexamen sin doktorsavhandling "Om begreppet gäva enligt svensk rätt." — Disputationen inleddes av professor Nordling, juridiska fakultetens opponent. — Respondenten, som i början föreföll helt

Doktor
KAROLINA WIDERSTRÖM.
Efter Håna Paulis porträtt i Svenska Läkaresällskapet

obetydligt nervös, återvann snart sitt lugn och benötte alla de framställda anmärkningarna med övertygande klarhet och tankskärpa, varför hon även vid oppositionens stilt erhöll ett ampelt erkännande. —

Att detta, (hennes lyckliga sätt att bemöta extra opponenter, professor Trygger), liksom också avhandlingens eget värde fullt erkändes av opponenter bekräftade denne tillfället att själv intyga. I synnerligen berömda ordalag påpekar han såväl ämnets stora svårighet som den lyckliga behandlingen av detsamma, särskilt den originalitet, som man ej les så sällan finner i liknande vanligen mer eller mindre mosaikartade avhandlingar, men som här mötte i rikt mått och i författaren visade en synnerligen värdig och framstående lärjunge av ämnet

ordinarie ställföreträdare vid universitetet."

Docenten Eschelsson efterträddes inom Akademiskt Bildade Kvinnors förening av Dr. Karolina Widerström, som var dess ordförande till 1918.

— Det blir mest ett utpräknade av skrivelser, säger Dr. Widerström, när jag skall berätta om vad som

Doktor ALMA SUNDQUIST.

hände under min tid. Till 1918 hade vi hundra med 13 stycken, till konungen, till statsutskottet, med anledning av löneförhållanden m. m. När jag avgick 1918, hade vi ändå uppstått en milstolpe i vårt arbete. Den väg som stängdes 1905 öppnades då åter för kvinnorna, som från detta år fingor rätt till anställning som rektor vid högre lärarinneseminarium, kvinnligt folkskoleseminarium och statsskolor, som lektor vid högre lärarinneseminarium, högre allmänt läroverk och folkskoleseminarium samt adjunkt vid allmänt läroverk.

Doktor
ANDREA ANDREEN-SVEDBERG.

Mellan 1918 och 1924 var Dr. Alma Sundquist ordförande i A. B. K. Under hennes ordförandet inöll det

internationella mötet i Oslo, där den världsomfattande organisationens representanter från olika länder möttes.

Vad som särskilt intresserade mig vid mötet i Oslo, säger Dr. Sundquist, var de anföranden om universitetsbildade kvinnors plats inom de högre grenarna av industri och finansiell verksamhet, som där hölls av professor Caroline Spurgeon och den stora gruvägaren lady Rhondda. Lady Rhondda sade bl. a. att det är lika viktigt — i en värld som i så stor utsträckning behärskas av människors sinnenförfattning — att ens arbete allmänt erkännes som betydelsefullt. Om kvinnor med högre uppfostran komme fram till de framstående finansiella posterna, skulle detta inte endast för dem själva medföra ökat självförtroende och aktning — ty det är dessa poster som i våra dagar betyda mest — utan det skulle också bli till nytta för det hela, så länge man fasthåller vid den satsen, att målet för det mänskliga strävandet måste vara en kombination av de kvalificerade kvinnornas ansträngningar med de kvalificerade männens, för skapandet av ett civiliserat samhälle.

Detta ämne, som säkerligen skulle vara av stor intresse att få ytterligare belyst, är endast ett exempel på de mångskiftande intressen som falla inom A. B. K:s verksamhetsområde.

För ögonblicket är emellertid den mest aktuella frågan den jubileumsrätt till anställning som rektor vid högre lärarinneseminarium, kvinnligt folkskoleseminarium och statsskolor, som lektor vid högre lärarinneseminarium, högre allmänt läroverk och folkskoleseminarium samt adjunkt vid allmänt läroverk.

Men Dr. Svedberg avslutar sin skildring av den kommande festen med ett allvarsord. Akademiskt bildade kvinnors förening har omkring 300 medlemmar. De kvinnliga lärarnas lönefråga är alltjämt och just nu brännande. De kvinnliga lektorernas lön är exempelvis ännu 18 proc. lägre än deras manliga kollegers. Är inte detta anledning nog för de hundratal av kvinnor, som under årens lopp avlagt akademisk examen, att ansluta sig till den förening, vars första mål är deras intressens tillvaragande!

C. H.

ITALIENS NYA 2:a KAMMARE

Den 24 mars går det fascistiska Italien till val av den nya deputeradekammaren, som möter ut den 20 april. Som bekant är valmetoden enastående i sitt slag. Hela Italien utgör en enda valkrets, uppdelad i 13 valkorporationer och 7 föreningar. De 13 valkorporationerna som utgöras av sociala grupper, såsom bankerna, kommunikationsväsendet, hantverkarna, uppställs listor med så många namn som bestäms för var och en till en totalsumma av 800 män. De sju föreningarna uppställs efter samma teknik 200 manliga kandidater. Ingen kvinna finns varken som väljare eller som kandidat. Det fascistiska Italien har fullständigt uteslutit kvinnorna från politisk verksamhet och mycket bestämt sagt ifrån att det icke önskas hennes politiska intresse annat än i en förening som kallas "Italiens stridande fascistiska kvinnor" och är en slags hjälpkår till fascistpartiet.

* Kursiveringen av för.

När listorna med sina 1000 namn äro färdiga, överlämnas de till Stora fascist-rådet, vilket pricks för 400 namn. Dessa uppställs på valistor som presenteras för "det väljande Italien", vilket har att rösta — ja eller nej på hela listan. Som "väljarekären" är fascist, behöver man icke befara några nej, och Signor Mussolini har också uttrytt sin visshet om att detta parlament kommer att bli: "ett 100 proc. fascistparlament" och således den nu avgående kammaren, kallad den fascistiska revolutionens parlament, få en värdig efterträdare. Det fascistiska partiet strålar också av visshet om att det nu skall bli ett fruktbringande samarbete mellan "folkets representanter" och regeringen och att denna kammare kommer att bli fullt i stånd att fylla sin mission att "fritt diskutera regeringens handlingar i en anda av kritik och samarbete."

Kvinnorna äro alltså fullständigt uteslagna. Ännu lida föreningar från den italienska kvinnans ganska lysande kamp för medborgarrätt: De italienska kvinnornas nationalråd, den reformerande rösträttsföreningen som nu heter Kvinnoförbundet för politiska och borgerliga rättigheter, men des-

sa lika litet som Akademiskt bildade kvinnors förening få bidra med ett enda namn bland de 1000 "folkvalda".

Men det fascistiska Italien deklarerar högt och svulstigt om kvinnans stora uppgift i staten. Det som gör att hon räknas med är att hon är producent och det hon skall producera är barn. Hon får stanna i sitt yrke som gift, ty barnet behövs icke bara födas utan kostar sin mor en hel del efter sin inlämning i det fascistiska partiet som sker med dess första andred. Men modern få ordentlig tid för vila efter dess födelse och under vilodagen en liten del av sin lön. De löntagande kvinnorna tillhöra kroppsbarn. Alla statens och kommunens tjänster besätts utifrån — inga erhållas genom fri val — och det är självklart att en kvinnas utnämning icke kan komma i fråga. Icke ens en fascistkvinna kan inträda i en publik befattning. De kvinnor som icke ha barn skola ägna sig åt undervisning med klosterskolan som den normala typen, åt tjänster åt de barnafödande kvinnorna, åt hemsysslor, åt socialt arbete. Högt i gunst stå de fascistkvinnorna som ägna sig åt sport o. dyl. Flickorna samlas

i en gymnastik- och sportförening som bär namnet La Piccola Italiana (Italiens flickor), de unga kvinnorna i La Giovana Italiana (Italiens unga kvinnor), Älskingsbarnet är naturligtvis "Italiens stridande fascistkvinnor", men icke ens dessa få delta i några som helst organisatoriska eller ledande uppgifter. De få av styrelsen utarbetade reglementen och ordar att rätta sig efter och ha att i varje icke försedd situation inbända dess yttrande icke själv ta några initiativ. Sedan nu fascismen ingått allians med Vatikanen råder ej minsta tvivel om att de italienska kvinnorna komma att även formellt återföras i den ställning den orientalistisk-katolska kulturen gav henne under medeltiden.

Delvis hämtat ur Jai Suffragii av Jenny Velander.

Undvik Nervmedel med skadliga binverknningar, uttryande sig bl. a. i finner och utslag. Om Ni emellanåt har behov av ett nervlugnande medel, använd Instantine, oskadligt, nervlugnande pastill, behagligt att intaga. Säljes å apotek.

Tala med
vår Wizard
fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerlörens
Kungsg. 4, andra huset fr. Stureplan.

Goldvströmmen

Albert Einstein har en gång i ett högtidligt för en kollega yttrat följande:

"Människan strävar efter att på ett för henne anpassat sätt skapa sig en överskådlig och förenklad bild av världen. Sålunda vill hon övervinna erfarenhetens värld, i det hon söker ersätta densamma med den bild hon skapat. Målaren, diktern, filosofen och naturforskaren, alla göra detta var och en på sitt sätt. I denna bild förlägga de tyngdpunkten av sitt känsloliv för att så vinna den ro och fasthet som de icke kunna finna i de virvelande personliga upplevelsernas tränga bredd."

Samma Einstein har givit en glimt in i sin värld, i det han berättat hur han, fördjupad i sina spekulationer och upptäckter av nya upptäckta sammanhang, har förmått att på ett vara ett barn i lära hos en vuxen. Med andra ord: Gud kände relativitetsteorin före Einstein, och när slutligen en tillräckligt fullkomlig hjärna var skapad, avslöjade han den för världen genom denna hjärna. Den vanliga människan, som har ringare angelägenheter före än Einstein, kan dock stundom ha samma gåtfulla känsla som han av en närvaro, men hon vet icke om hon skall våga låta på denna känsla. Den gamla trygga världsbilden, avsluten av Försynens ledning, är sönderlagen. Det finnes visserligen många som äga den, men då ha de erövrat den åt sig, det är icke mera den konventionella bild som ges var och en av en konfirmationsbibel. Ur den trygga världsbild som behålls av Gud såsom en Husfader, orndande alla angelägenheter, ramlade människan ner i föreställningen om tillvaron som en själös mekanism utan syfte och mening. Det blev nästa konventionella bild, och var, och en som icke kunde utihård den — och det kan i grunden ingen — hade att krossa den och ersätta den med en ny.

Ur slumpens oödliga herravälde befriar sig människan genom att konstatera att en obönhörlig logik fullbordar sig i hennes liv.

Detta ger en viss trygghet även när den verkan som följer på orsaken är nästan outhärdligt att bära. Men när så händelser inträffa, ingripanden, olyckor, som tyckas lösta ur orsakssammanhanget, och likväl omriktat och förvandlat allt, hela livet, då står hon åter inför nya frågor. Vilken hand lade allt detta tillrätta, så som det blev? Det vet hon icke, men hon kan icke lösa svårigheten genom att ta tillbaka den tidigare föreställningen om en Gud som sitter och passar och mättar genom millioner, så att just hon, en myggnas mygga, skall stå på perrongen i det ögonblick och framför den kupé, där en främling stiger ur som skall förvandla hennes liv. Kan det icke, emedan hon stått

inför perspektiv i tid och rum som glänska generationer icke drömt om och emedan hon börjar få en aning om den hisnande längden i mänsklighetens pågående skapelshistoria. Om det finns någon formel som kan förbinda hennes svindlande oändlighetskänsla med tron på att Gud enkom skickade mig det korbånd som var mig till sådan nytta denna morgon, så har hon åtminstone icke funnit den.

Den strängt fundamentalistiska pingstrelösen har fått inom sina led en predikare, Sven Lidman, som med diktarens typiska förmåelse av världens sällsamhet och talang att åskådliggöra denna förmåelse, ger bättre exempel än någon annan på detta tecknatydande av dagens händelser. Gud vill sammanföra författaren med en kvinna som mist sitt enda barn, på det han må trösta henne och leda henne till frälsning. Där för gömmer Han undan en 100-kronesedel för Sven Lidman, så att denne på den utsedda dagen icke kan fördröja sig i Stockholm med att köpa julkappar utan måste ta en tidigare buss ut till Danderyd, och så komma in i den buss i vilken kvinnan befinner sig. En annan gång har Gud tänkt sig att en bok av Victor Hugo skulle ha makt att kvarhålla Sven Lidman på frälsningsväg, den han just beträtt men tänker avvika ifrån. Han ställer därför om att boken kommer med på köpet i en bokauktionsaffär, och Han påskyndar bokbindaren, så att denne levererar boken i bostaden just den kritiska dagen. Och så vidare dag för dag.

Den överskådliga och förenklade världsbild som en nutida människa enligt Einstein alltid gör sig, är icke så enkel att alla gåtor äro lösta och ingalunda förklarar hon det som är ofattligt därför omöjligt. Men vad som stöter henne hos tänkesättet Sven Lidman är, att det ser Gud utslutande sysselsatt med att rådda över enstaka människor, som därtill givit sitt samtycke, in i sin himmel, medan han icke alle har någon frälsningstanke med mänsklighetens historia och icke någon intresse av att här på jorden fullbordat sitt rike. Skulle Han låta mänskligheten "gå sin hopplösa väg genom historien till nya smärtor och nya kval, till de gäckade jordiska frihetslöftenas Gehenna av jämmer, fasa och förtvivlan, träddom, tvång och tyranni" (Sven Lidman i Förgångelsens trålar och frihetens söner), men blåsa bort hundrakroner i draget vid julsticket för en själs frälsning och leda bokbindarens hand, kanske tvinga honom att festa så att han behöver pengar och måste arbeta, för att så klara upp Sven Lidmans salighetssak? Och skulle Han i sin likgiltighet för människosläktets jordiska öde sätta mig ett exempel och befria mig från varje bekymmer om hur Guds rike skall kunna fullbordas på jorden och den mänskliga ordningen fullkommas? Är det inte så snarare tänker hon, att denna åskådning för-

länat Gud sin egen likgiltighet för vad som blir jordens öden?

En sådan likgiltighet kan den moderna människan icke hysa, det är hennes patos. Men om hon därför fördjupat sig i tjänandet av ett syfte som, hur ringa det än må vara, dock är infogat i det stora syftet mänsklighetens frälsning här på jorden, och därvid glömligt att intressera sig för och tyda tecknen i sitt eget liv, skola tillfälligheterna ila till hennes tjänst på ett sätt som hon kanske mot sin vilja måste lägga märke till. Om inte förr så märker hon det i den stund, då hon sviker sitt syfte eller förvanskar det och tillfälligheterna vända sig mot henne. Sviker hon icke, kan hon räkna med tillfälligheternas tjänst som en säker tillgång, en livränta. Vem har icke haft perioder av den ljuvliga bekymmerslösa trygghet, som kommer då man väntar sig att lita på att den sak man tjänar skall finna de människor den behöver, de erfarenheter, de vittnen, de bevis, den kraft, och att man själv därför att man tjänar den, också får allt detta?

Egentligen är den utsäglig, den heliga känsla som då uppfyller människan av livets outmögliga rikedom på tillfällen och möjligheter, det överflöd det har av grokrafiska frön som slå ner där ett hjärta är uppriktat till botten.

Emedan allt detta alltså är utsägligt, trevar människan sig fram med bilder, söker ständigt nya. Måhända formulärar hon sin erfarenhet förslagsvis så, att hon känner sig ha kommit in i den osynliga, mäktiga, varma golfström, som går genom det kalla havet och gör världen beboelig. Hon behöver då varken högmådas eller Dlygas över något Guds extra bevis för henne, något Hans arrangemang för hennes skull, som kanske förutsätter ett lidande för andra. Ty allt vad detta majestätiska, outslagna flöde tar upp av händelser, människor, bussar, hundrakronor, böcker förvandlas till tjänare eller tillfällen till tjänst.

Devinez.

Historien om Tim

Fort. fr. sid. 1.

Men så fort de var givna, vände jag mig för att gå — och för att ge honom fri från våldets och misstroendets och maktens auktoritet, uttänmande honom till den verkliga auktoriteten! — När jag hade handen på låset, börde jag honom med låg och öm röst mumla "Kom då, mams" — och jag kunde se honom sticka sin hand under hennes arm och dra henne mot dörren —

Med i-tåget uppenbarade sig Tim. När jag hälsade på honom grånade han muntert och kom fram och började räkna upp småväxeln, som han hade kvar på biljetten. Jag räknade också — pojken valde mig under tiden. "Riktigt", sade jag och stoppade pengarna i fickan. Pojkar tycker inte om att man är världslos.

Jag berättade den här historien för en vän — också lärare. Han började tala någonting om "personlighetens makt", så jag förstod att han inte alls fattat vad det hela handlade om.

"Det beror på din personlighet, på din

Kommunevalgene

Fort. fr. sid. 1.

dene nu — dels var der i denne Forenings Blad skrevet ret indgaende om Spørgsmaalet, og dels var der paa en Række Møder givet Opfordring til Opstilling af særlige Kvindelister paa Steder, hvor Kvinder blev udsendt ved Opstillingen — en Opfordring, der dog vist ikke noget Sted blev fulgt — og dels endelig opfordredes Kvinderne til at afgive personlig Stemme paa de opstillede Kvinder i de Tilfælde, hvor kvindelige Kandidater var anbragt saa langt ned paa Opstillings-Listen, at de normalt ikke vilde kunne vælges. Dette har, saavidt mig bekendt, enkelte Steder bragt Kvinder ind i Raadene.

Yderligere holdt ialtfald enkelte af Dansk Kvindeasociationes Kredse selvstændige Vælgermøder forud for Valgene. Eksempelvis skal jeg nævne at de tre Kredse ved København, Gentofte, Hellerup og Charlottenlund-Kredsen, der alle hører til én (Gentofte) Kommune, afholdt et saadant Møde. Forholdet i denne Kommune var, at de 4 opstillede Partier ikke vilde afholde fælles Møder, idet den konservative Fløj af Organisationen satte sig imod dette. (Kommunen er stærkt konservativ.) Her udfyldte de tre Kvindeorganisationer, der et politisk neutralt, den Mission saa at sige at tvinge de stridende Partier til at være i Stue sammen, idet naturligvis intet af Partierne undlod at sende Representant til Mødet. Dette var velbesøgt og forløb sagligt og værdigt.

De endelige Resultater — saavel rent politiske som særligt for Kvindernes vedkommende — vil nu blive bearbejdede og samlede af Statens statistiske Departement. Naar dettes Opgørelse foreligger, skal jeg tillade mig overfor Tidens Lesere at vende tilbage til Spørgsmaalet.

begåvning, eller geni, eller vad du vill kalla det för", sade han. "Om nu jag till exempel hade givit pojken en soveraign och sagt att jag litade på att han kom på utsatt tid, så är det alla utsikter för att han allt fortfarande ställde till ofog i London."

"Jag sade inte att jag litade på honom", svarade jag.

"Men du gjorde det ju i alla fall." "Ja, men om jag hade sagt det, så hade han ögonblickligen känt att jag inte gjorde det, och så hade han inte kommit. — Dina pojkar, som du lämnar i klassrummet och säger att du litat på, är respektabla och dumma! skrek jag. Tim och hans gelikar är fulla av eld och ande och geni. De kan inte kuvas av någon annan makt än kärlek — den enda verkliga på jorden som inte lämnar något rum för tvivel. Lydnad har kommit att bli betraktad som en dygd! Men lydnad är samma slags dygd som medelmåttighet — båda rådder sig undan fångelset, och det är mättat på avståndighet i vårt medelmåttiga samhälle. —

Tim kom hit inte för någon makt i min personlighet, utan för att min kärlek till honom befridade hans egen äkta personlighet. Den fanns där redan till hands, men allt såldt och tryck hade fött skräck i hans själ. Och genom skräcken hade kärlekens krafter vänts om in honom — till halfattfull. Han reflekterade bara omgivningens hållning mot honom. Men den minsta beröring av kärlek och förtroende kastade om hela förloppet igen.

När jag läst mina tidningar och propats full med propaganda, tendentiös statistik och spökaktiga historier om hur våld segrar, så går jag ut och pratar med Tim. Hans personlighet gör mig glad igen. Och jag förstår att engång, när lärare och föräldrar börjar studera hur ett människoväsen fungerar, och inte bara håller sig till dess döda och mekaniska reflexrörelser, då ha vi inte längre några förhållingsanstalter — och inga krig.

Så slutar historien om Tim.

Homer Lane: Talks to Parents and Teachers. Allen and Unwin. 5—4.

Vårspalten

Hattar och Scarves

Senaste nyheter!

Hilma Malmströms Esfir.
Firma Hanna Anderson's
Modeaffär
Telefon 7515
KUNGSGATAN 35 11

Alltid nyheter i

KAPPOR
och Klädningar

Kappaffären Elite
Tel. 10080, 100835
Hjalmar Olofson
Drottninggatan 71 C

VÅRENS NYHETER I Handsakar och Vantar

inkomna i

City Handskmagasin
Västerdrottninggatan 24
Tel. N. 4998

Vårens nyheter i Siden och Ylle

nu inkomna hos

Sidencarlson
Drottningsgatan 61
Regeringsgatan 40

VÄSKAN

som passar Eder finnes
hos
EKMANS Eft.
[E. NILSSON]
Beridarebansgatan 19
Tel. 1014

Det största strumpurvalet
erbjuder våra 6 specialaffärer.

Bredenberg

Hammngatan 30 Drottninglg. 26
Hammngatan 16 Hornsgatan 34 A
Humlegårdsg. 14 Kungsgatan 39

BOSTON

En samtida historisk roman av
Upton Sinclair.

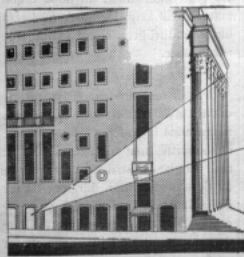
Tre delar - 1116 sidor. Pris häfdat
17.50. Inbunden i tre band kr. 26.50
I tre halvfranska band kr. 38.—

En av Zaccos och Vanettis för-
svarsadvokater skriver:

Enligt min mening kommer BOSTON
att bli lika berömd som Onkel Toms
Stuga. Den blir denna generationens bok!

Boston erhålles liksom alla Upton
Sinclair's böcker i varje bokhandel och
direkt från förlaget.

Axel Holmströms Förlag
Döbelsgatan 67 B, Stockholm

SVENSKA GLASMAGASINET

Konserthuset.
säljer De Svenska
Kristallglasbrukens
och Orrefors Bruks väl-
kända tillverkningar till
brukens egna priser.

Kungl. Högst.

Talande skepp. Av Harry Martinson

Braganza, depå- och bärgningsfartyg för Sydshetlands valflotta, sitter fast i packis etthundrafjärde sjöminuter nord om Grahams land —

Och jag, kapten Tomesen — djävlar, jag ger mej aldrig!

Över läringen, två mil bort, grinat ett dös av isblock mot oss. — Men Braganza du, nej du, du ger dej aldrig — bara mot-förtärligen ger du dej. Förtärligen, förtärligen.

Stewart! ge folket en flaska White Horse! bra folk, gott folk; sammanrafat från jordens argaste kuster, härjade som patagoner, o' dom ger sej aldrig. Dom är som e' man, som en knuten näve är dom —

Och jag — jag är galen, säger man på Kerguelen. Tomesen är galen. Men jag säger: Tomesen är i nte galen! Tomesen är bara inte som de andra. Stewart! ge mej en utav dom torraste madurorna! Tack Stewart. Har ni nånsin valt på Kerguelen?

Nej, kapten!

Blir ni lungsigtig så led dig. Man slaktar säl där; lätt och ledigt, behagligt sömningt som man packar flät-tobak i Venezuela.

Tänk er stewart — en solskensdag i mars när Mont Ross jöklar ligger där och brumma över det stillnade havet. Runt Rossberget vita panna står en saturnusning av obestämt blå solrök, och i solskottena mellan stranduppen ligger sälen, i tusende sinom tusendetal, gläfsande, tjatrande i hundrastämman kör. Man har bara till att låta klubbang gå, bang-bang-bang på sälskallarna, och lägga på hög — Å, ni skulle höra en symfoni av dödsråd säl i Tångkungens vik. Klubb på och slå ihjäl detta kvävande liv medan drömmen om guld hänger som en röd sky framför ens ögon. Och när jöklarna brumma tycker man sig höra den stora vrållens röst, ropande på hundar och tvåföja. På avsätternas sitta tusende, tusende labbiga pingviner såvligt sneglada

över den avskurna kittedalen, som liknar en stumpyad romersk cirkus. — Ni har ju läst rätt så mycket, stewart. — Klubbkriget verkar uppvisning, spelat för hundratusen fästärande pingviner. Hela pingvinkolonien liknar en väldig här skjortbröstglänsande kultursnobbar. Men med alla sina storstadlike proportioner verkar allt, med tiden, så solskensnaturligt som en vanlig gammal god söndag.

Stewart! Ni mönstrade på Punta Arenas, inte sant? Första fångstresan, inte sant? Jaha, så är det, en människakän ju inte va mä överallt, så ni vet det inte — Men alla Georgia och Shetlandsfångstmän bruka kalla Kerguelen för sanatorier. Som sagt, stewart, blir ni lungsigtig så far till Kerguelen. — Sol och snö och medelvarm sjövind; i det rekreerande kroppsarbetet är sällklubbingen i Tångkungens vik. Om man vore där ändå, eller bättre, om Braganza vore där.

Stewart, ge mej en utav de torraste madurorna! så så ni fri för idag. Stewart — godnatt.

Och så ligger man här — djävlar anamma! Du gamla Braganza, du kommer aldrig loss. Jag känner det — du kommer aldrig ur då här. Här är människoanden och den nya tiden och vad snillet skapat — men vi kommer ändå aldrig ur då här. Hitintill skall du komma och inte vidare. Här ska dina stolta böjlor lägga sig. Men ännu ha vi en bit och gå, och med värdighet ska vi spela råspelet till slut.

Vid västra Falkland ligger en trader på väg till Beira med fruset kött. I marconihytten sitter signalmannen med lurarna för örönen och lyssnar. Anrop: Ticksi-ticksi-tack-tack-ticki... Han svarar: Anropet uppfattat. Och West Falkland lyssnar. Ticksi-ticksi-tack-tack-tack... Fångstdepåbåten Braganza 140 minuter nord Grahams land. Fast i packis, svår skruvning, stark köld — intet hopp längre. Människoanden spelar räv med döden — hoppet ute men Shetlandsmän ge sig aldrig. — Vi Braganza ska försöka hur långt det går att hålla stånd. Ticksi-ticksi-tack-tack-tack... lyssnar ni? Vi ha gjort allt vad vi kunna — till ingen nytta — hur långt här människosmitet kommit?

Vi ha skjutit ut raketterna varenda en — vi ha slungat de explosiva harpunerna mot issköldarna. Ni skulle se oss kamrater. — Vi sprängde med dynamit igår — fick upp en vak på en sjömil — en timma efter satt vi värre än fört. Vi ha släpat ut oljefaten åt alla håll — tre mil runt om på isen — och tänt på — det brinner som ett helvete i natten. Packisen smälter in en väldig cirkel — men Braganza står kvar — uppskruvad på toppen av en sig saktavridande ö av packisblock. Det ser storstatil ut — ni skulle se oss. Ticksi-ticksi-tack-tack-tack... lyssnar ni? — Den stora

cirkelvaknen vi brände har gått igen — alla medel förbrukade — vi ha gjort slädarna klara — sänder ut en åt vart håll — Jag själv, kapten Tomesen går med en mot Grahams land mot söder — mot döden.

Ticksi-ticksi-tiiki, tiikiiki... lyssnar ni än? Nu gick fyrängan i donkeypannan — apparaten börjar bli svag — vi ha ingen maskinkraft mer — jag är rädd ni inte hör oss längre — goodnatt kamrat.

Telegrafisten vid Väst Falkland torkar nå't vatt ur ögonvrån. Det faller som en dropp av dagg på rock-ärmen. Så sitter han lyssnande. Allt är tyst, allt är slut. Han tar fram Antarktis vita karta — en väldig vit fläck, inget annat, den tigande dödens fläck.

Han söker med fingret — — — Etthundfjärtyr minuter ut från Grahams land.

Arma hjältar — — — — — där.

Telegrafisten vid Väst Falkland trevar vidare i natten, frågar, lyssnar, ingen svarar mer. Efter en timma lyssnar han ännu. Gör anrop. En ängare nägoston omkring Tristan da Cunha viskar ett svar, så blir det tyst igen.

Västfalklandtelegrafisten ropar ut igen — Ticksi-ticksi-tiiki... kommer svaret mördosamt: Däliga apparater — kunna inte för långa samtal — — — — — god natt.

"Snäljannar, slöfoccar", brummar telegrafisten vid Väst Falkland (är på väg att omedelbart knacka ned det, men hejdar sig).

Ordna apparaterna då, för fan, svarar han till slut. Ticksi-ticksi-ticksi-tack-tack-tack... vad har ni apparaterna till?

Steker ni fläsk på dem? — Godnatt, svarar Tristanbåten lakoniskt.

Vestfalklandbåten fortsätter: En båt har skruvats åt helvete nere vid Grahams land — hjältar — jag har talat vid dem hela natten. Hör ni — världa de döda — Tänk på de levande, svarar Tristanbåten lika lakoniskt. Så blir allt tyst.

Mötesplatsen

Nässjö-Solberga kretsen av F. K. R. hade tisd. den 12 mars sitt årsmöte i Nässjö. Till ordf. omvaldes Majorskan Svensson. Övriga styrelsemedlemmar blevo: Fru Ingeborg Rosén, Fröken Judith Gustafson, Fru Elsa Samuelsen och Fröken Edith Gustafson. Revisor: Fru Anny Jacobsson och Fru Jenny Johansson.

Fru Rosén lämnade en intressant redogörelse från Centralstyrelsens sammanträde i Stockholm, och de från detta möte till länsförbänden utsända programpunkterna diskuterades något. Dessa frågor komma att ytterligare behandlas vid det årsmöte, som av Smålandsförbundet av F. K. R. hålles i Nässjö onsdagen den 3 april, till vilket möte medlemmarna uppmanas att infinna sig. Se annons!

Längs horisonten

När Tidevarvet för ett par nummer sedan skrev om det hemliga fördraget mellan Frankrike och Belgien, vilket offentliggjorts av en holländsk tidning, låg ännu frågan så: är dokumentet äkta eller ej? Nu vet man, att den frågan var alltför naivt ställd, alltför enkel, och att svaret icke kan ges med ja eller nej. Dokumentet är oäkta men ändå äkta. Det är inte förfalskat på några Belgiens fiender i Holland eller Tyskland, som ville kompromettera Belgien—Frankrike, vilket man ett tag trodde. Det är gjort i det med belgiska generalstaben nära samarbetande belgiska underrättelseväsendet, "l'Intelligence", för att istället kompromettera Holland och Tyskland. Förmedlaren i denna snygga affär är en dubbelspion, en dubbelprovokatör av den Asefiska sorten, i tjänst både hos belgiska och tyska myndigheter.

Till en början gick allt efter hans och hans medarbetares beräkning. Dokumentet bar en tydlig prägel av äkthet, vilket man nu förstår, när man vet, vilka som försett provokatörerna med äkta papper, sigill och alla behövliga upplysningar, och det lurade holländska pressen och regeringen. Det lär icke ha lurat Stresemann, men det lurade den del av den tyska pressen, som gärna ville tro att det var sant. Sedan stormen brusat några dagar, lät provokatörerna intervjuja sig och sköt med sitt lyckade streck. Nu skratte Belgien och Frankrike åt dem som låtit lura sig. Men samtidigt drogs lärdomen av det passerade i dessa länder så: "Nu ser vi vilka känslor gramarna hysa mot oss: misstro och hat. Nu ser man vad grund ligger i talet om några svarta planer från vår sida. Gud vet, om inte det är våra satta grammar, som förfalskat dokumentet för att svärta oss."

Där skulle affären ha slutat, så hade det varit bra. Men haken med alla sådana affärer är, att man måste ge sig i lag med djupt opålitliga personer. Och så kom då sanningen ut om att det hela var ett elakt och färligt skämt av folk i belgisk stabs-tjänst. De komprometterade ha blivit avskedade av belgiska regeringen, men sista misstanken stannar ändå hos belgiska generalstaben. Vem vet ändå, vem vet vad folk som tillåta sig sådant överhuvud ha för planer? kan man fråga.

Hela spionfrågan har blivit aktuell. Man frågar sig varför överhuvud taget det skall anses skickligt och till-låtet, att alla länder hålla sig med hemliga fonder, ur vilka provokatörers, intrigörers och spioners verksamhet betalas? Det är fullt med tyska spioner i Belgien, belgiska och franska i Rhenlandet, engelska i Frankrike, franska i England, ryska i England, engelska i Ryssland o. s. v. De göra intet annat än hoppa brännmaterial till krig. De borde avskaffas liksom naturligtvis också samtliga generalstabar.

Frågan om minoriteternas rätt inom de nya fosterländerna ligger för närvarande i händerna på en Tremarnakommitté, som tillsattes av N. E. s råd, Englands utrikesminister är en av dess medlemmar, däremot ha icke de inblandade länderna någon representant. Dess uppdrag är att till rådets sammanträde i juni även ett för-

slag. Några slags riktlinjer efter de Stresemannska förslagen har kommittén ej. Stora utsikter finnas ej för att rådet skall slå in på en ny kurs i avsikt att bättre fylla sin uppgift som minoriteternas beskyddare.

Polen och Rumänien, två av de länder, som i debatten sade ifrån att de icke vilja ha några nymydigheter i kontrollen av hur de sköta sina minoriteter, sitta ju i rådet. Frankrike är liv och själ med lilla ententen, just de länder, som ha intresse av att Nationernas Förbunds skydd över minoriteterna förblir verkningslöst. Man kunde tycka, att det bättre borde Frankrike då använda sitt inflytande i förnuftig, kulturvänlig, moderat riktning där. Men Briands hållning i minoritetsfrågan under rådsammanträdet tyder ej därpå.

I varje fall har Stresemann tillsammans med den kanadensiske representanten åstadkommit att frågan öppnats för diskussion.

Det nämnes på annat ställe i Tidevarvet att president Hoover ser Kelloggspakten som en förelöpare till rustningsbegränsning. En annan effekt som Amerikas fredsförbund med övriga jordens makter haft, är att Amerika nu bereder sig på anslutning till Nationernas förbunds permanenta internationella domstol. Mr. Elihu Root är för det ändamålet i Genève.

De som känna Hoover säga, att om han möter fair play och verklig freds-vilja i Europa, så kan samarbetet utvidgas, men finner han för mycken egoism, stridigheter, undanflykter och lust att sabotera fredsarbetet — vi känna nog mentaliteten, den finnes bland diplomaterna av gamla skolan — så kommer han att ta Amerika med sig i en isolering, mera absolut än den som följde efter det Wilsonska försöket till samarbete med det krångliga, oeffterfärliga Europa.

Vi och Ryssland

av J. I. D. Nickelus.
Pris häftad 2/75. Inb. 5 kr.

"Vi och Ryssland" är också en liten praktisk uppslagbok vad angår sociala och administrativa förhållanden inom Sjeveunionens gränser. — — — boken är ytterst läsvärd.

Ellen Michélen i Tidevarvet.

Erhålles i bokhandeln eller direkt fr. Axel Holmströms Förlag
Döbelnsgatan 67 B, Stockholm.

BESÖK
Vete-Katten
Gott kaffe
i hemtrevlig miljö.

Beställningar av
Bakverk och tårter

Klara Norra Kyrkogata 26
(Invid Kungsgatan mitt emot Carlton)
Tel. Norr 8405

Alltid bäst
nu också
billigast.

75 öre

50 öre

Nu —
ett nytt sätt.

Spara utan
att försaka.

En ny epok inom tvättmedels-industrien.

Våra nya fabriker — vår rationella stordrift har möjliggjort för oss att göra det bästa tvättpulvret också till det billigaste — att sänka priset på Vita Tvättbjörn med hela 15%.

Nya paket markera epoken.

Vårt nya 50-öres paket håller 20% mer än andra fabrikers till samma pris. Och vårt nya 75-öres paket håller 15% mera pulver än vårt gamla paket till samma pris.

Alla ha nu råd att använda det bästa

VITA
TVÄTT-BJÖRN

Den moderna tvättkemins
yppersta produkt.

ARBETARNAS KULTURHISTORISKA SÄLLSKAP
"VETTA" är en sammanslutning av föreningar och enskilda medlemmar med uppgift att tillvarata och från förtroende rädda allt, som i ett eller annat avseende kan vara av betydelse för kännedomen om arbetarrörelsens historia i vårt land samt de svenska arbetarnas liv och förhållande i allmänhet, deras liv i helg och söcken, i hemmet och på arbetsplatsen, deras arbetsförhållanden, kulturella och sociala strävanden m. m.

I förvisning om, att Ni till fullo skall uppskatta betydelsen av detta arbete, vågar styrelsen för Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap härmed rikta en vädjan till Eder att genom anslutning till Sällskapet skänka sitt stöd åt dess strävanden.

Anmälningar torde sändas till sekreteraren. Adress: Uplandsgatan 1, 3 tr. ö. g., Stockholm. Postgiro 1725.